

TURLARDA REHBER VE ACENTA DENETİM USUL VE ESASLARI

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR

Olgun YÜKSEL

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-710-602-3

Kitap Adı

Turlarda Rehber ve Acenta Denetim Usul ve Esasları

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR
Olgun YÜKSEL

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

TRV000000

DOI

10.37609/akya.2294

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Denetim, çok eski tarihlere dayanan bir hizmet olmasına rağmen, turist rehberliği ve tur denetimi konusunda günümüze kadar yapılmış bilimsel ya da teorik bir çalışma yok denecek kadar azdır. Tur Denetimlerinin bilimsel temeller esas alınarak yapılan çalışmalar yok denecek kadar az olmasına karşın kavramsal olarak tur denetimi konusunda denetim faaliyetinin icra ediliş şekli, uygulaması, kurumlar arası farklılıkları konu alan bir çalışmaya da alan yazında rastlanmamıştır.

Tur denetimleri teknik bir konu olup eğitim ve öğretiminin verildiği herhangi bir kurum yoktur. Var olan kanun yönetmelik ve talimatların yorumlanmasında da kurumları temsil edenlerin farklı bakış açısı ortaya koyması, kendilerine bağlı, sektördeki kamuoyunu da farklı bilgilendirmeleri ya da oluşturdukları algılar nedeniyle bilimsel anlamda tur denetimlerinin iş ve işlemlerine dönük eylemin, mevzuat dayanağı ile birlikte literatürde yer almadığı görülmektedir. Bu konuda var olan çok az literatürün kaynağını da genelde 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Yönetmeliği'nin oluşturduğu ve sadece yönetmelik üzerinden yorumlandığı görülmektedir. Hâlbuki 1618 sayılı Seyahat Acentaları Birliği Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Seyahat Acentaları Yönetmeliği kapsamında yasaya uygunluk bakımından yapılan denetimler, tur denetiminin merkezini oluşturmaktadır. Günümüzde, standartlar ve hukuki kurallardan açısından 6326 Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile 1618 Sayılı Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Kanunu kapsamında tur denetimlerinin nesnel anlamda farklı kanun, yönetmelik ya da talimatlara başvurulmasına gerek duyulmayacak, kanun ya da yönetmelik olarak çerçevesinin çizilmesine ihtiyaç vardır.

Bu çalışmanın amacı turizm sektörü içerisinde önemli bir yer tutan tur ve turist rehberliği denetimleri konusunda konunun

muhatapı olan başta turist rehberleri olmak üzere turist rehberi adayları ve bu denetimleri gerçekleştiren Tureb- Tursab- Bakanlık denetçilerine denetimin uygulaması konusunda yol göstermektir. Ayrıca, denetimlerle ilgili yeni bir birleşik düzenlemelere olan ihtiyacın ortaya konulması da amaçlar arasındadır. Turizm sektöründe, denetim talebi, güncelliğini sürekli koruyan bir konudur. Çalışmamızda yürürlükte olan mevcut mevzuatlar üzerinden, denetimin yönetimi ve doğru denetimin nasıl olması gerektiği üzerine odaklanılarak rehber ve tur denetimleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Dr. Öğretim Üyesi Sinan GÖKDEMİR
Olgun YÜKSEL

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iii
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİST REHBERLİĞİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Turist Rehberliği.....	5
Turist Rehberliği Tanımı.....	8
Turist Rehberliği Tarihçesi.....	10
Turist Rehberlerinin Meslek Örgütlenmesi.....	18
Türkiye’de Turist Rehberliği Eğitimi.....	19
Yaygın Eğitim (Turist Rehberliği Sertifika Programları)	22
Örgün Eğitim	24
Ön Lisans Seviyesinde Turist Rehberliği Eğitimi	25
Lisans Seviyesinde Turist Rehberliği Eğitimi	27
Yüksek Lisans Eğitimi.....	30

İKİNCİ BÖLÜM

SEYAHAT ACENTACILIĞI VE TUR OPERATÖRLÜĞÜ

Meslek Etik İlkeleri.....	36
Dünya’da Seyahat Acentacılığı Tarihçesi	42
Türkiye’de Seyahat Acentacılığı Tarihçesi.....	44
Seyahat Acentalarının Örgütlenmesi	47
Türkiye’de Seyahat Acentası İşletme Belgesi Talebi, Başvuru ve Kuruluş İşlemleri	50
2020 Yılı Üye Kayıt Ücreti Miktarları	54
İşlem süreci	54
Seyahat Acentası Grupları	56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TURLARDA REHBER VE ACENTA DENETİM USUL VE ESASLARI

Denetim Kavramı.....	59
Denetimin Tarihçesi.....	60
Denetim Türleri	61
Denetim İlkeleri.....	62
Kamu Denetimi	63
Turlarda Denetim.....	64
Tur Denetimleri ile İlgili Genel Bulgular	65
Denetim Usul ve Esasları.....	74
Turist Rehberliği Denetimi	74
Sözleşme Yapma Zorunluluğu	80
Taban Ücrete Uyuma Zorunluluğu	86
Belgeli Rehberler Hakkında Tutulan Tutanaklara Yapılan İşlemler...88	
Belgesiz Rehberlik Faaliyetinde Bulunanlar Hakkında Yapılan İşlemler	88
Belgesiz Rehberlik Faaliyetinde Bulunan Yabancı Uyruklular Hakkında Yapılacak İşlemler	90
Acenta Denetimi.....	90
Turlarda Bulundurulması Zorunlu Olan Evraklar.....	91
Seyahat Acentası İşletme Belgesi	93
Müşterilerin Listesi	94
TÜRSAB Araç Plakası.....	95
Araç Kiralama Sözleşme Sureti	95
Tur Programı.....	97
Zorunlu Seyahat Sigortası	97
Turist Rehberi Bulundurma Zorunluluğu.....	99
Transferlerde Bulundurulması Zorunlu Olan Evraklar	99
Belgesiz Acentacılık Faaliyetinde Bulunanların Tespit Edilmesi.....	101
Denetimlerde Çok Karşılaşılan Hususlar	103
Çalışmanın Turist Rehberliği Mesleğine Katkısı	105
Ekler.....	110
Kaynaklar.....	139

KISALTMALAR

ARO	Antalya Rehberler Odası
ATS	Araç Takip Sistemi
ÇARED	Çanakkale Rehberler Derneği
ÇSGB	Ulaşım ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
IFTO	Uluslararası Tur Operatörleri Federasyonu
İRO	İstanbul Rehberler Odası
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
RG	Resmi Gazete
SAY	Seyahat Acentaları Yönetmeliği
SNAY	Fransız Seyahat Acentaları Birliği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TRMKY	Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Yönetmeliği
TUREB	Türkiye Turist Rehberleri Birliği
TÜRSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TÜRSABY	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Yönetmeliği
TÜSTAC	Türkiye Seyahat Acentaları Cemiyeti
UETDS	Ulaştırma Elektronik Takip ve Denetim Sistemi
UFTAA	Dünya Seyahat Acentaları Birlikleri Federasyonu
Üni.	Üniversite
vb.	ve benzeri
WFTGA	World Federation of Tourist Guide Associations
WTO	Dünya Turizm Örgütü

KAYNAKLAR

- Ahipaşıoğlu, S. (2001). *Turizmde Rehberlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akpınar, E. (2006). *Kamu Yönetiminde Denetim Olgusu Ve Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetlenmesi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ap, J. K. And Wong, K. F. (2001). Case Study on Tour Guiding: Professionalism, Issues and Problems. *Journal of Tourism Management*, 22, 551-563.
- Arslan, R. (2017). Türkiye'nin Turizm Politikası (1923-1960). *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 12(19) , 1-16.
- Aslan, A. ve Kozak, M. (2006). Turizmde Gelişme ve Etik Sorunları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Ege Academic Review*, 6(1), 49-61.
- Baykara, T. (2013). Denetimin İlişkili Olduğu Disiplinler Üzerine Bir Değerlendirme, *Sayıştay Dergisi*, 90, 97-118.
- Bogdan, R.C. ve Biklen, K. (1992). *Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods*. Boston: Allyn and Bacon..
- Bozkurt, P. (2013). Denetim Kavramı Ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler, *Denetim Dergisi*, 56-62.
- Brunner, S. A. and Peters, M.,(2004). Importance and measurement of entrepreneurial quality and processes in tourism. *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 5(1),73-90.
- Bulut, Y. (2010). *Oryantalizmin Kısa Tarihi*. İstanbul: Küre Yayınları
- Çıtır, H. (1987). *Yönetimsel Denetim Anlayışı ve Örgütlenmesi*, Kamu Yönetimi Uzmanlık Tezi, Ankara: TODAGE.
- Çimrin, H. (1995) *Turizm Ve Turist Rehberliği'nin Abc'si*. Antalya: Akdeniz Kitapevi.
- Demircioğlu, A. Ö. (1998). *Türkiye'de Turizm Rehberliği Eğitimiine Bir Yaklaşım*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fennell, D. A. (2006). *Tourism Ethics*. United Kingdom: Channel View Publications
- Gökdemir, S. (2017). *Turist rehberlerinde iş doyumunu ve tükenmişlik ilişkisi: Bir alan araştırması*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürbüz, H. (1995). *Muhasebe Denetimi*. Dördüncü Baskı. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Hacıoğlu, N. (2006). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Holloway, J. (1981). The guided tour: A sociological approach. *Annals of Tourism Research*, 8, 377-402.
- İçöz, O. (2003). *Seyahat Acentalar ve Tur Operatörlüğü Yönetimi*, Ankara, Turhan Kitapevi
- Karaman, S. ve Bakırcı. F. (2010). Türkiye'de Lisansüstü Eğitim:Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2. 94-114.
- Karayolu Taşıma Kanunu (2019). sayı 4925 2003

- Karayolu Taşıma Yönetmeliği (2018). sayı 30295
- Kayaoğlu, İ. (1952). Anadolu Selçukluları Devrinde Ticari Hayat. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 359-379.
- Kozak, N. Kozak, M. A. and Kozak, M. (2012), *Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Koroğlu, Ö. (2016). Turist Rehberlerinin İş Yaşamındaki Rollerini Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 92-109.
- Koroğlu, Ö., & Güzel, Ö. (2019). *Kavramdan Uygulamaya Turist Rehberliği Mesleği*, Ankara: Nobel Akademik Yayınları
- Köse, Ö. (1999), Denetim ve Demokrasi. *Sayıştay Dergisi*, 33.
- Köse, Ö. (2007). *Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim*. Ankara: T.C Sayıştay 145. Yıldönümü Yayınları.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü. (2008). *Denetim Uygulama Esasları*, Ankara
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, (2019). E. 449245 No.lu Yazı Ekinde Yayımlanan Protokol
- KültürveTurizmBakanlığı.(2007). *Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı2007-2013*. Ankara.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım Genel Müdürlüğü. (2008). *Denetim Uygulama Esasları*, Ankara
- Kültür ve Trizm Bakanlığı Yatırım İşletmeleri Genel Müdürlüğü . (2015). *Seyahat Acentalığı Faaliyetleri*, 2015/02 No.lu Genelge
- Mısırlı, İ. (2015). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017).*Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*. Sayı: 30090.
- Sarıçallı, D. (2015). Uluslararası Seyahatlerin Tarihi Gelişimi ve Son Seyahat Trendleri Doğrultusunda Türkiye'nin Konumu. *Turizm ve Arastırma Dergisi*, 4(28).
- Tanrısever, C., Bektaş, İ. ve Koç D. E. (2019). Dünyada Turist Rehberliği Eğitimi. *Turist Rehberliği Dergisi*, 2(1), 44-56.
- Ünal, Ş. (2006). İnsan Kaynaklarında Tedarik Eğilimleri ve İzmir İli Seyahat Acentaları Uygulaması. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yenipınar, U., Bak, E., ve Çapar, G. (2014). Turist Rehberliği Meslek Kanununun, Meslek Örgütleri ve Öğretim Elemanlarının Bakış Açısı İle Değerlendirilmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 86-112.
- Yenipınar, U., ve Zorkirişçi, A. (2013). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Turist Rehberliği Eğitimi. *Çağ University Journal Of Social Sciences*, 10(2).
- Yenipınar, U. ve Karadş, K. (2019). Turizm Rehberliği Bölümleri Müfredat Geliştirme Önerisi. *Aydın Adnan Menderes Universt Journal of Travel and Tourism Research*, 15 , 01-26.
- Yılmaz, Y. (2019). Osmanlı Devleti'nde Vergi Sistemi ve Vergi Denetimi. *Vergi Raporu*, 11-22.

İnternet Kaynakları

- <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/erhan-afyoncu/2018/09/16/paha-li-mal-satana-falaka-cezasi-verilirdi> (Erişim Tarihi: 30.11.2019)
- <https://www.dt-audit.com/haber/denetim-ve-hukuk-bilimi-iliskisi-366.html> (Erişim tarihi: 01.10.2019)
- <https://canbe-kin.wordpress.com/2019/04/28/turist-rehberligi-tarihcesi/> (Erişim Tarihi: 07.11.2019)
- <http://www.aro.org.tr/rehberin-rehberi-detay.asp?id=45> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- <http://interrailturkiye.com.tr/istanbulu-parise-baglayan-muh-tesem-tren/> (Erişim tarihi: 11.02.2019)
- <https://www.sabah.com.tr/heredot-kimdir-> (Erişim tarihi: 15 Ekim 2019)
- <https://aregem.ktb.gov.tr/TR-250621/2020-yili-rehber-ucretleri.html> (Erişim Tarihi: 31.12.2019)
- <https://t24.com.tr/k24/yazi/gezi-tarihi,797>(Erişim tarihi: 15.11.2019)
- <https://www.devlette.com/orgun-ogretim-nedir-orgun-ogretim-hakkin-da-bilgi/> (Erişim tarihi: 10.11.2019)
- <https://iro.org.tr/tr/53-pa-ge-rehberligin-tarihcesi.aspx> (Erişim Tarihi:10.10.2019)
- <https://yigm.ktb.gov.tr/tr-9649/seyahat-acentalari-denetim-formlari.html> (Erişim tarihi: 10.10.2019)
- <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-243988/yillara-gore-seya-hat-acentasi-sayilari.html> (Erişim Tarihi:10.10.2020)
- <https://www.osym.gov.tr/tr,16858/2019-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> (Erişim Tarihi: 22.11.2019)
- <https://sakarya.ktb.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.02.2019)
- <https://yigm.ktb.gov.tr/eklenti/64688,turizm-istatis-tiklari--ocak-haziran-2019-2pdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 11.02.2019)
- <https://www.unwto.org/global-and-regional-tourism-performance> (Erişim Tarihi: 11.01.2020)
- http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1072 (Erişim Tarihi: 11.01.2020)
- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 11.01.2020).
- <http://tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik/> (Erişim Tarihi: 10.09.2019)
- <https://www.tursab.org.tr/ilkeler> (Erişim Tarihi: 10.01.2020)
- <https://yigm.ktb.gov.tr/tr-9649/seyahat-acentalari-denetim-formlari.html> (Erişim Tarihi: 25.12.2019)
- <http://www.dt-audit.com/haber/denetim-ve-hukuk-bilimi-iliskisi-366.html> (Erişim Tarihi: 10.11.2019)
- <https://www.osym.gov.tr/tr,16858/2019-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> (Erişim Tarihi: 22.11.2019)
- İpek, S. (2015). Denetim Ve Hukuk Bilimi İlişkisi. <http://www.selahattinipek.com/denetim-ve-hukuk-bilimi-iliskisi/>
- Say, (2007). *Yillara Göre Seyahat Acentası Sayıları*. (Mart 10, 2020 tarihinde TC Kültür ve Turizm Bakanlığı: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-243988/yilla->

- ra-gore-seyahat-acentasi-sayilari.html adresinden alındı (Erişim Tarihi: 10.01.2020)
- Sey, (2017). <https://ogm.meb.gov.tr/www/mill-egitim-bakanligi-egitim-kurumlari-sosyal-etkinlikler-yonetmeligi/icerik/810> (Erişim Tarihi: 10.12.2019)
- Trmk, (2012). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120622-2.htm> (Erişim Tarihi: 15.10.2019)
- Trmk, (2014). https://www.tursab.org.tr/apps/OldFiles//dosya/7242/turist-rehberligi-meslek-yonetmeligi_7242_4901771.pdf (Erişim Tarihi: 15.10.2019)
- Türsaby, (1972). <https://www.tursab.org.tr/assets/assets/uploads/web-pdf/seyahatacentalaribirligiyonetmeligi08022019.pdf> (Erişim Tarihi: 10.10.2019)
- Wftga, (2019). Turist Guiding. <http://www.wftga.org/> (Erişim Tarihi: 15.10.2019)